

De Veldleeuwerik

Bert Roelofs

De Veldleeuwerik, met als wetenschappelijke naam *Alauda arvensis*, behoort tot de orde van de zangvogels en zoals te verwachten tot de familie van de leeuweriken.

Het is een vogeltje dat je op de Gooise heidevelden nog prachtig luid, helder en energiek kunt horen zingen, niet alleen vanaf de grond, maar ook vanuit de lucht. Tussen de heidestruiken blijft de leeuwerik vaak goed verborgen, maar dat gaat niet meer op als hij al zingend steeds hoger vliegt. Veelal blijven de mannetjes geruime tijd in de lucht fladderend hangen, alvorens stilzwijgend weer af te dalen. Ze zijn dan van verre hoor- en zichtbaar. Mijn indruk dat het wel elk jaar wat stiller wordt op die heide zie ik bevestigd in de trendgegevens. De aantallen broedparen van de Veldleeuwerik dalen in Nederland snel, want in de laatste 40 jaar kromp de populatie met ongeveer 90%. De heidevelden weten blijkbaar nog redelijke aantallen vast te houden, in veel graslanden is het treurig gesteld. Dat valt eigenlijk pas echt op als je tijdens de

buitenlandreizen in gebieden rondloopt waar je nog zo ongeveer struikelt over de Veldleeuweriken. Horen en zien vergaat je als er regelmatig een aantal tegelijk in de lucht hun territorium aan het afbakenen zijn. Ze houden van een ruim en open landschap met lage vegetatie. Verruiging van heiden en duinen is in hun nadeel. Eveneens geldt dit om in ons land al in de loop van het voorjaar weilanden kort te maaien. Buizerds, reigers en kraaien worden zo getrakteerd op fijn gemalen leeuwerikjes. Ook worden er nog steeds veel leeuweriken tijdens de trek in zuidelijker landen uit de lucht geschoten. Toen ik mijn eerste Veldleeuwerik zag in de Eempolders, dacht ik eerst een Kuifleeuwerik in beeld te hebben. Ik vind dat kuifje van de Veldleeuwerik namelijk best verwarrend. Kort erna kon ik op Lesbos constateren dat de kuif van de Kuifleeuwerik toch duidelijk groter is dan die van zijn neef.

De Veldleeuwerik is in ons land standvogel, maar een deel van 'onze' vogels overwintert meer zuidwaarts,

terwijl vogels uit noordelijker streken een zachtere winter weer bij ons kunnen doorbrengen. In voor- en najaar trekken vele Veldleeuweriken vaak groepsgewijs door via ons land. Ze zoeken hun voedsel bestaande uit insecten en zaden op de grond.

Aanpassingsvermogen

De Veldleeuwerik, die op de Rode Lijst de toevoeging 'kwetsbaar' kreeg, werd zo'n 40 jaar geleden nog ingedeeld bij de weidevogels. Daar kwamen toen de meeste meldingen vandaan. Door de recreatiedruk, de mesthuishouding plus de lage waterstand werd deze vogelsoort grotendeels verbannen van de koeienweiden en wordt hij nu nog alleen gezien boven enkele Gooise heidevelden. Een uitzondering hierop vormen de Eempolders, waar de vele natdras weiden en hooilanden blijkbaar nog broedgelegenheid bieden.

